

COL·LOQUI

Sr. Ramon Valls: Han enfocat molt encertadament el problema de la crisi de la ciutat vinculant-lo amb la crisi de la manca de treball; un treball entès, em sembla, d'una manera bastant restrictiva. Això m'ha semblat totalment encertat. Ara bé, en un segon moment de la vostra intervenció m'ha semblat que s'utilitzava un concepte d'Estat molt genèric o molt vaporós. Fins i tot, hi ha hagut un moment en què s'ha fet al·lusió als barris. És a dir, m'ha semblat que es feia servir una mena de concepte de ciutat com qualsevol entitat local que procura alguna cosa, o que s'ocupa de qualsevol cosa. Aquest concepte de ciutat trenca el sentit clàssic: la ciutat era autosuficient, podia cobrir totes les necessitats de la vida humana, i no merament les necessitats de viure, sinó les de viure bé. I quan neixen els estats moderns, ho fan com articulació de noves ciutats mercantils i artesanals, però evidentment el centre de la vida merament humana és la vida ciutadana treballant amb sinergia amb els pobles «pagi» (d'on «pagesos») del voltant. I mitjançant, naturalment, la seguretat de les vies de comunicació i la creació d'un mercat. L'Estat no trenca l'estructura ciutadana, sinó que la conglomera. En canvi el concepte de vostès em sembla que fugia de la ciutat. I pel que fa al concepte de treball, me n'alegro que estigui en crisi. Vull dir el concepte de treball que gravita sobre el treball assalariat i s'estén al del director d'empresa o del quadre intermedi. És tot aquest grup d'activitats que giren a l'entorn de l'activitat empresarial o administrativa, el que està en crisi com a valor suprem. Al jove, que el tenim entretingut a la Universitat fent falsos doctorats i màsters per retardar la seva incorporació al mercat de treball, li reduïm la franja d'edat útil. I no diguem els vells!

Aleshores el concepte de treball ---construeixo ara la redundància--- de treball laboral, és excessivament restrictiu, i me n'alegro que estigui en crisi. Reivindiquem el lleure, espais d'oci, etc. Però em sembla que la cosa no pot estar tan separada. Prenem d'exemple del que passava amb els vells fa relativament pocs anys. Aquestes persones ocupaven en el poble, o en les tribus, una funció pública clara, eren els senadors. I com que aquell grup humà feia la mateixa feina que havia fet el senador quan era jove, la seva experiència tenia un valor i podia ser reconegut

com a savi. Però ara, amb l'acceleració de les tècniques de treball, resulta que el vell és un «pesat» perquè ja no sap de què va, i llavors explica batalletes de quan ell ho feia d'aquella manera: molt bonic, però ja no s'utilitza. Així, doncs, s'ha d'ampliar el concepte de treball i no fer-lo tan restrictiu respecte l'oci —hi ha l'oci ben fecund!— Llavors ens podríem plantejar realment com s'han de preveure les estructures urbanes ben conjuntades.

Sra. Elisabet Tejero: Jo estic d'acord amb la seva precisió. No seria la crisi del treball, sinó la crisi de treball, i per tant d'accés al treball. El que passa és que, i enllaçant amb la ciutat, la ciutat que el nostre món ha inventat, en àmbit cultural i territorial de l'Europa Occidental, és un model de ciutat que anava relacionat amb un model econòmic de plena ocupació. La ciutat regionalista era una ciutat que la dividia en sectors: una part era per treballar, una altra per oci, etc. Això era un model de ciutat d'acord amb el model fordista. Ara bé, quin model de ciutat haurem d'aplicar en el nou model econòmic? Aquest és el repte que tenim per la ciutat del demà, no per la ciutat del futur. Si el model econòmic canvia, com farem que canviï la ciutat?

Públic: Han recalcat al començament que es referien a la ciutat europea-occidental. Aquest estiu he estat a Hongria i teníem una guia que parlava el castellà molt bé i deia que ells no són un país d'Europa Oriental, sinó un país d'Europa Central. La impressió que em vaig endur de tot Hongria és que és plenament un Estat dintre dels nostres models urbans i culturals.

Sra. Elisabet Tejero: Les diferències no són tan grans, ...

Públic: Sí, a mi m'ha semblat que és així. Una vegada ha caigut el mur i, rere seu, l'ensorrament dels països dits socialistes, han emergit les estructures anteriors, més resistents, sòlides i més arrelades que el sistema socialista. Ha aparegut l'estructura del treball rural a Hongria.

Sr. Rafael Encinas: Nos centramos en lo que se llamaba el Estado del bienestar en Europa, fueron los países capitalistas que consiguieron este estado del bienestar y en principio, Europa

Central no participaba directamente. Sería una franja intermedia quizás o en determinados momentos sí, pero nos centramos en el fordismo, en el valor del trabajo realmente. O sea, que posiblemente el valor del trabajo no esté en crisis, o todavía no está en crisis pero el no acceder al trabajo asalariado pone en crisis todos los accesos al beneficio, al bienestar. La crisis está realmente ahí. ¿Como se va a enfocar a partir de ahora? ¿Cual va a ser el medio a través del cual el ciudadano va a seguir adquiriendo beneficios de la ciudad? Ahora no todo el mundo tiene acceso al trabajo; por lo tanto si seguimos con la misma estructura, muchísima más gente se va a quedar fuera de los beneficios. Y la cuestión estaría ahí, quizás la cuestión sería poner en crisis el valor trabajo para demostrar que este tipo de trabajo asalariado ya pasó a la historia y ahora hay que inventarse uno nuevo, y quizás hay que reinventarse la ciudad en la que se pueda dar el nuevo estado del bienestar, para no perderlo.

Públic: A mi me parece que la misma palabra trabajo ha sido excesivamente acentuada en la literatura social, económica, etc. En la fase ya avanzada de la sociedad moderna, más exactamente en la era industrial, ha habido una especie de idolatría que giraba en torno al trabajo como fuente única de riqueza y virtud social máxima. Me parece que esto ha sido una exageración que en algún momento tenemos que rectificar .

Sr. Rafael Encinas: Sí, pero estaríamos de acuerdo en que esa exageración ha creado un sistema de vida en las ciudades dependientes del trabajo, y ahora que no todo el mundo accede al trabajo queda amenazada la vida ciudadana.

Públic: El llamado mundo socialista estaba en la misma idolatría o mayor.